

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
PRORAČUNA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE
ZA 2012. GODINU**

Broj: 04-7/13

Sarajevo, travanj 2013. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE
PREMIJERU VLADE HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE
MINISTRU FINACIJA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE****NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Osnova za reviziju***

Izvršili smo reviziju konsolidiranih financijskih izvješća Proračuna **Hercegovačko-neretvanske županije** (u daljem tekstu: Županija) za 2012. godinu (bilance stanja na dan 31.12. 2012. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz financijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Županije odgovorno je za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i financijskom obavješćavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o financijskim izvješćima temeljem provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i Okvirom međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija-ISSAI Okvir u BiH („Sl.glasnik BiH“ broj 38/11 i „Sl.novine FBiH“, broj 30/11). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da financijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u financijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u financijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije financijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

- 1. Nisu poštovane odredbe članova 4., 22. i 23. Zakona o proračunima u FBiH, jer nije vršeno usuglašavanje rashoda sa ostvarenim приходima. Navedeno je imalo za posljedicu ostvareni deficit za 2012. godinu u iznosu 8.664.797 KM, odnosno akumulirani deficit u iznosu 27.176.971 KM (točka 4.3. i 4.9. Izvješća);**
- 2. Ne može se potvrditi iskazani financijski rezultat za iznos 997.771 KM, obzirom da ostvareno prekoračenje u navedenom iznosu nije iskazano na poziciji troškova već na poziciji kratkoročnih razgraničenja (točka 4.10. Izvješća);**
- 3. Nisu ispunjeni uvjeti definirani Zakonom o javnim nabavama za zaključivanje aneksa ugovora Ministarstva prometa i veza za rekonstrukciju mosta „Bijela“ u iznosu 105.002 KM i sanaciji regionalne ceste R-418b u iznosu 158.976 KM (točka 4.6. Izvješća);**

4. Ne može se potvrditi opravdanost izdataka za ugovore o djelu u iznosu od 55.524 KM neto i naknada za rad u povjerenstvima u iznosu od 47.050 KM neto iz razloga što su predmet njihovih aktivnosti bili poslovi iz nadležnosti proračunskih korisnika ili su isti sistematizirani pravilnicima o unutarnjem ustrojstvu. Također, ne može se potvrditi opravdanost dijela troškova reprezentacije, mobilnih telefona, službenih putovanja i goriva obzirom da se nije u svim slučajevima pridržavalo zakonskih propisa i internih akata kojima je regulirano stvaranje ovih izdataka (točka 4.5.2. Izvješća).

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na financijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, financijska izvješća Proračuna Hercegovačko-neretvanske županije, po svim bitnim pitanjima, prikazuju istinito i objektivno, stanje imovine i obveza na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenim okvirom financijskog izvješćivanja tj. Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Financijsko poslovanje Proračuna Hercegovačko-neretvanske županije tijekom 2012. godine, osim za napomene navedene u točkama 1 do 4 prethodnog pasusa, je bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez dalje kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na slijedeće:

Ukupno dospjele obveze po pravosnažnim sudskim presudama (većinom o pravima iz radnog odnosa), bez uključenih troškova spora i zatezних kamata na dan 31.12.2012. godine iznose 12.400.053 KM i iste su iskazane u vanbilansnoj evidenciji a ne na bilančnim pozicijama. Imajući u vidu činjenicu da odlaganje izmirenja ovih obaveza ima za posljedicu obračun i plaćanje zatezних kamata, isti će rezultirati povećanjem ukupnih troškova proračuna u narednom razdoblju. Prema podacima Ministarstva financija pred nadležnim sudovima su u tijeku procesi protiv proračunskih korisnika u vrijednosti 22.870.078 KM. (točka 4.13. Izvješća).

Sarajevo, 26.04.2013. godine

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor
Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	3
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	3
4.2	Sistem internih kontrola	4
4.3	Proračun za 2012. godinu	4
4.4	Prihodi i primici Proračuna Županije za 2012. godinu.....	5
4.5	Rashodi i izdaci	7
4.5.1	Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih.....	7
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge.....	8
4.5.3	Tekući transferi	11
4.6	Nabavke i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH.....	12
4.7	Stalna sredstva i popis	13
4.8	Dugoročni plasmani	14
4.9	Financijski rezultat	14
4.10	Kratkoročna potraživanja i plasmani.....	15
4.11	Kratkoročne obveze i razgraničenja	15
4.12	Dugoročne obveze.....	16
4.13	Vanbilančna evidencija.....	17
4.14	Ostali nalazi	17
5.	KOMENTAR	18

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
PRORAČUNA HERCEGOVAČKO-NETVANSKE ŽUPANIJE
ZA 2012. GODINU

1. UVOD

Hercegovačko-neretvanska županija (u daljem tekstu: Županija), kao federalna jedinica FBiH uspostavljena je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Hercegovačko-neretvanske županije, koja svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Ustavom županije je propisano da je Županija nadležna u svim oblastima koje nisu Ustavom Federacije izričito povjerene federalnoj vlasti ili koje nisu Ustavom Federacije utvrđene kao zajedničke nadležnosti Federacije i Županije. Županija je nadležna za uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga koje će imati jedinstvene federalne uniforme sa županijskim oznakama, utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguravanju obrazovanja, utvrđivanje i provođenje kulturne politike, utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata, utvrđivanje politike reguliranja i osiguranja javnih službi, donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje, donošenje propisa o unapređenju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti, utvrđivanje politike u vezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnje, financiranje djelatnosti županijske vlasti ili njenih agencija oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima, donošenje propisa o lokalnoj samoupravi.

Zakonodavnu vlast u Županiji vrši Skupština, a izvršnu Vlada Županije koju čine Premijer i 11 ministara.

Funkciju županijske uprave vrše ministarstva, zavodi, uprave i ustanove u skladu sa Zakonom o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske uprave, kojim se određuje njihov djelokrug rukovođenja i druga pitanja od značaja za njihovo organiziranje i funkcioniranje.

Ministarstvima rukovodi ministar, a radom samostalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode ravnatelji.

Sredstva za rad županijskih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje županijske politike i županijskih propisa, utvrđuju se Proračunom Županije.

Prosječan broj uposlenih na osnovu radnih sati u revidiranoj godini iskazan u obrascu Posebni podaci o plaćama i broju uposlenih je 5.468, a odnosi se na osnovno obrazovanje 2.175, ministarstva 1.595, srednje obrazovanje 1.234, pravosudna tijela 308 i ostale organe uprave 156.

Sjedište Vlade Županije je u Mostaru u ulici Stjepana Radića broj 3.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidirana financijska izvješća Proračuna Županije za 2012. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih proračunskih korisnika u Županiji sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije konsolidiranih financijskih izvješća Proračuna Županije za 2012. godinu je pribavljanje realnog osnova da se na osnovu pregleda financijskih izvješća i pripadajućih računa proračunskih korisnika Županije, sukladno usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su financijska izvješća pouzdana i da li bilance u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja proračuna, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni financijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem internih kontrola.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima, u siječnju i travnju 2013. godine.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na temelju uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom konsolidiranih finansijskih izvješća za 2012. godinu, konstatovani su određeni propusti i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, dali smo slijedeće preporuke:

- *Uz jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura uspostaviti efikasan sustav internih kontrola donošenjem i provođenjem propisanih akata sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika.*
- *Kod izrade, donošenja i izvršenja proračuna dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o proračunima u FBiH.*
- *Potrebno je uspostaviti ažurne pomoćne evidencije ostvarenih prihoda, vršiti redovito usuglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija o ostvarenim prihodima sa podacima Glavne knjige sukladno Naputku o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.*
- *Potrebno je izmijeniti ugovore o dodjeli koncesije u dijelu šifri prihoda i načina uplate kako bi se Ministarstvu financija omogućilo provođenja nadzora nad naplatom koncesijske naknade, a potraživanja za koncesije evidentirati na odgovarajuće knjigovodstvene pozicije.*
- *Potrebno je inenzivirati napore na suzbijanju nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina u cilju zaštite javnih dobara.*
- *Obračun i isplatu dodatka na plaću po osnovu prekovremenog rada i uvećanje plaće po osnovu mirovinskog staža uskladiti sa odredbama zakonskih propisa.*
- *Preispitati opravdanost zaključivanja ugovora sa vanjskim suradnicima i uposlenicima za obavljanje radnih poslova i zadataka iz nadležnosti proračunskih korisnika.*
- *Preispitati osnovanost isplate naknade za rad u povjerenstvima kod obavljanja redovnih poslova iz nadležnosti organa uprave, kao i poštivati propise i interne akte kojima se regulira naknada za rad članovima povjerenstava.*
- *Potrebno je izdatke evidentirati sukladno odredbama Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, a sve u cilju pravilnog iskazivanja vrijednosti stalnih sredstava.*
- *Preispitati utemeljenost priznavanja izdataka na teret proračunskih korisnika koji su nastali neodgovornim ponašanjem djelatnika organa uprave.*
- *Odobranje troškova službenog puta treba uskladiti sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja.*
- *Potrebno je da Ministarstvo unutarnjih poslova primjenjuje odredbe Odluke Vlade kojom su regulirani izdaci za mobilne telefone, a sve u cilju racionalnijeg trošenja ovih sredstava.*
- *Dosljedno poštivati odredbe Uredbe Vlade o uvjetima i načinu korištenja službenih putničkih automobila u organima uprave Županije, posebno u dijelu ispravnog i potpunog popunjavanja putnih naloga za službena vozila.*
- *Potrebno je doraditi interna akta kojima se regulira stvaranje izdataka za reprezentaciju u djelu definiranja namjene sredstava i ograničenja, kao i dosljedna primjena istih.*
- *Potrebno je da Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta realizaciju transfera za visoko školstvo, kulturu, sport i inforiranje, a Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede transfer vodnih naknada i poticaj u poljoprivredi vrši po unaprijed jasno definiranim i mjerljivim kriterijima kako je to Zakonom o izvršenju proračuna i definirano.*
- *Potrebno je proceduru odabira dobavljača za redovno, zimsko i pojačano održavanje cesta provesti pravodobno kako bi ovi poslovi bili dodjeljeni najpovoljnijim ponuđačima, a anekse ugovora zaključivati samo za nepredvidive poslove koje nisu bile poznate u trenutku zaključenja osnovnog ugovora i neophodne su za dovršetak radova iz osnovnog ugovora, kako je to predviđeno Zakonom o javnim nabavama BiH.*
- *Potrebno je da JU Druga gimnazija, u suradnji sa nadležnim organima, intenzivira aktivnosti u svezi dobijanja potrebnih dozvole (građevinska, uporabna) za novoizgrađeni objekat „Druge gimnazije“, kako bi se utvrdilo vlasništvo i izvršilo odgovarajuće knjigovodstveno evidentiranje.*

- *Rashodovanje stalnih sredstava vršiti na način definiran Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu.*
- *U slučaju smanjenja ostvarenja prihoda u odnosu na plan potrebno je sukladno važećim zakonskim propisima blagovremeno izvršiti uravnoteženje rashoda sa istim i utvrditi izvore za finansiranje deficita.*
- *Potrebno se dosljedno pridržavati odredbi Zakona o proračunima u FBiH u dijelu stvaranja izdataka samo za namjene i do visine utvrđene u Posebnom djelu Proračuna.*
- *Sudovi koji raspolažu sa izdvojenim depozitnim računima trebaju sačinjavati godišnja financijska izvješća i iste dostavljati u Ministarstvo financija na konsolidaciju.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Temeljem izvršene revizije Konsolidiranih financijskih izvješća Proračuna županije za 2012. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama danim u prethodnim revizijama, ističemo da **nije postupljeno po preporukama** koje se odnose na sljedeće:

- Donošenje nedostajućih akata u skladu sa Zakonom o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika, i dosljednu primjenu istih radi uspostavljanja adekvatnog sistema internih kontrola;
- Uspostavljanje interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o internoj reviziji proračunskih korisnika;
- Poštivanje odredbi Zakona o proračunima u FBiH i Zakona o izvršenju Proračuna u dijelu planiranja proračunskih sredstava temeljem ostvarivih prihoda i relevantne dokumentacije, dostavljanja proračunskih zahtjeva i sačinjavanja detaljnih obrazloženja potrebnih sredstava;
- Uspostavljanje kontrole nad korištenjem službenih vozila i utroškom goriva za službena vozila proračunskih korisnika u cilju racionalnog korištenja vozila i trošenja sredstava za ove namjene;
- Zaključivanje ugovora o djelu samo za obavljanje poslova i radnih zadataka koji ne predstavljaju redovne poslove organa uprave;
- Utvrđivanje kriterija za određivanja visine sredstava sredstava planiranih za visoko školstvo, kulturu i sport, od strane Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i sporta;
- Intenziviranje aktivnosti na rješavanju građevinske dozvole za novoizgrađeni objekat „Druge gimnazije“ i rješavanju imovinsko-pravnih odnosa u cilju utvrđivanja vlasništva i knjigovodstvenog evidentiranja, od strane JU Druga gimnazija i nadležnih organa.

Preporuke po kojima je djelomično postupljeno:

- Intenziviranje aktivnosti za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa „Doma za socijalno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom i drugih osoba“, utvrđivanje vlasništvo i knjigovodstveno evidentiranje, od strane Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi;
- Provođenje javnih nabavki sukladno Zakonu o javnim nabavkama BiH i podzakonskim aktima.

Preporuke po kojima su proračunski korisnici postupili :

- Stvaranje preduvjeta i usklađivanje akata sa Uredbom o posebnim naknadama za okoliš kako bi se namjenska sredstva za okoliš počela realizovati sukladno propisima;
- Blagovremeno usvajanje programa utroška sredstava iz vodoprivrednih naknada;
- Namjensku upotrebu sredstava za zaštitu i spašavanje u propisanim rokovima sa ciljem zaštite zakonitog trošenja dodijeljenih javnih sredstava;
- Isplaćivanje naknada za prevoz na posao i sa posla u skladu sa Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće.

Uredu za reviziju institucija u FBiH je 15.10.2012. godine dostavljen Zaključak od 25.09.2012. godine kojim Vlada prihvata sve preporuke Ureda za reviziju institucija u FBiH sadržane u Izvješću o reviziji finansijskih izvješća za 2011. godinu i izjavljuje da će iste biti ugrađene u programe rada županijskih tijela uprave i Vlade za 2013. godinu, a da će se dio preporuka ukoliko bude moguće realizirati do kraja 2012. godine.

4.2 Sistem internih kontrola

Revizijom je izvršena procjena sistema internih kontrola, u cilju utvrđivanja da li iste mogu da otkriju i spriječe pogrešna prikazivanja u finansijskim izvješćima. Odgovornost na uspostavi sistema internih kontrola je na menadžmentu, kao i njegova implementacija i nadgledanje. Temelj funkcionalnog sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je donošenje internih akata o postupanjima svih uposlenih na realizaciji značajnih procesa rada.

Prema postojećim propisima, svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova **odgovorni su** za računovodstvo, **unutrašnju kontrolu** i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Takođe su odgovorni za uspostavljanje i održavanje sistema upravne i računovodstvene kontrole nad proračunima, naplata prihoda i primitaka i proračunskim izdacima i isplatama.

Zakonom o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola donesenim od strane Federalnog ministarstva financija, propisana je obveza donošenja Pravilnika o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima za sve proračunske korisnike. Ovim Pravilnikom se trebaju utvrditi upravljački, administrativni, računovodstveni i kontrolni postupci, postupci informiranja, komunikacija, nadgledanja i procjena rizika. Provedenom revizijom utvrđeno je da većina proračunskih korisnika nije donijela akte propisane Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola kao ni pravilnike o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima, te isti nisu vršili procjenu rizika poslovanja za ključne procese, niti su predlagali mjere za uklanjanje uočenih nedostataka, te su uočeni propusti u poslovanju i neusaglašenost poslovanja sa propisima.

Ured za internu reviziju Županije nije počeo sa radom iako je Vlada 03.11.2011. godine, donijela Odluku o osnivanju istog.

Navodimo nedovoljno funkcioniranje sustava internih kontrola kod izrade, donošenja i izvršenja Proračuna što ima za posljedicu nerealno planiranje na poziciji prihoda i ostvareni deficit revidirane godine, iako je bila obveza rukovodnih struktura da, ukoliko ostvarenje prihoda ne bude sukladno planu, poduzmu korektivne mjere i smanje rashode. Također, određeni proračunski korisnici se nisu pridržavali Proračunom definiranih ograničenja što je dovelo do ostvarenja prekoračenja. Iako su evidentirani značajni pomaci na spriječavanju nelegalne eksploatacije mineralnih resursa, ostvareni su relativno skromni finansijski učinci od ove oblasti. Nisu pravovremeno pokrenute procedure odabira dobavljača za održavanje cesta što je imalo za posljedicu zaključivanje aneksa ugovora sa dobavljačima angažiranim u ranijim razdobljima. Dio tekućih transfera je realiziran bez jasnih i mjerljivih kriterija što je suprotno odredbama Zakona o izvršenju proračuna. Angažiranjem vanjskih suradnika, kao i obavljanjem putem komisija poslova iz temeljne nadležnosti organa uprave stvoreni su značajni izdaci za koje se provedenom revizijom ne može potvrditi njihova osnovanost. Također, za određene tekuće izdatke (putni troškovi, troškovi službenih vozila, mobilnih telefona i reprezentacije) je utvrđena nedosljedna primjena internih akata koja reguliraju stvaranje ovih izdataka, kao i nedovoljno funkcioniranje sustava internih kontrola i nepravilno likvidiranje dokumentacije.

Uz jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura uspostaviti efikasan sustav internih kontrola donošenjem i provođenjem propisanih akata sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika.

4.3 Proračun za 2012. godinu

Obzirom da Proračun Županije za 2012. godinu nije usvojen do kraja 2011. godine, financiranje u prva tri mjeseca 2012. godine, utvrđeno u iznosu od 41.193.298 KM, vršilo se temeljem Odluke o privremenom financiranju od 19.12.2011. godine. Proračun Županije za 2012. godinu u iznosu od 179.142.630 KM

usvojen je 19.03.2012. godine, a Izmjenama i dopunama od 21.12.2012. godine proračun je umanjen i iznosi 176.880.360 KM, odnosno planirano je slijedeće:

Red. broj	Opis	Budžet za 2012. godinu	Izmjene i dopune Budžeta za 2012. godinu	Index (4/3)
1	2	3	4	5
I UKUPNI PRIHODI I PRIMICI		179.142.630	176.880.360	98,74
1	Porezni prihodi	152.125.200	144.455.110	94,96
2	Neporezni prihodi	23.102.150	25.406.850	109,98
3	Tekuće potpore	3.915.280	3.749.980	95,78
4	Primici	0	1.068.880	
5	Akumulirani prihodi na transakcijskim računima	0	2.199.540	
II UKUPNI RASHODI		179.142.630	176.880.360	98,74
1	Bruto plaće, naknade i doprinosi	122.014.416	119.428.400	97,88
2	Izdaci za materijal i usluge	18.669.021	20.919.470	112,05
3	Tekući transferi	33.840.596	30.495.000	90,11
4	Izdaci za kamate i ostale naknade	721.200	1.438.000	199,39
5	Nabavka stalnih sredstava	2.813.908	2.054.860	73,03
6	Kapitalni grantovi	330.000	1.073.350	325,26
7	Ostale isplate	743.000	1.471.280	198,02
8	Tekuća rezerva	10.489	0	0,00

Provedenom revizijom je utvrđeno da se kod planiranja, donošenja i izvršenja proračuna nije pridržavalo odredbi Zakona o proračunima u FBiH iz slijedećih razloga:

Nisu poštovani utvrđeni rokovi za izradu Dokumenta okvirnog proračuna, Smjernica ekonomske i fiskalne politike, Instrukcije za izradu proračunskog zahtjeva, Nacrta proračuna i Prijedloga proračuna;

Većina proračunskih korisnika nije se pridržavala Instrukcije za izradu proračunskog zahtjeva u dijelu poštivanja utvrđenih rokova, ograničenja (zahtjevi iznosili 231.658.116 KM) i sačinjavanja obrazloženja financijskog plana;

Ne može se potvrditi realnost planiranih prihoda obzirom da su rebalansom proračuna planirani primici od domaćeg zaduživanja u iznosu od 1.060.880 KM i akumulirani prihodi na transakcijskim računima u iznosu od 2.199.540 KM. Također, u odnosu na ostvarenje prethodne godine prihodi, primici i financiranje proračunom su povećani za 21.415.810 KM, a u odnosu na Nacrt proračuna za 2012. godinu isti su povećani za 9.431.410 KM.

Nisu pravovremeno pokrenute aktivnosti na uravnoteženju proračuna, iako su u tromjesečnim planovima novčanih tokova, koji su urađeni za prva tri kvartala, iskazana nedostajuća sredstva za realizaciju operativnog plana iz proračunskih sredstava (od 18,2 do 13,3 miliona KM). Navedeno je imalo za posljedicu ostvarenje deficita revidirane godine i povećanje akumuliranog deficita.

Iako je Vlada u revidiranoj godini svaki mjesec donosila odluke o privremenom obustavljanju izvršavanja pojedinih rashoda i izdataka u proračunu Županije, tek u lipnju 2012. godine je pokrenuta procedura za donošenje izmjena i dopuna proračuna, a Vlada je iste Skupštini uputila 20.07.2012. godine. Obzirom da Skupština Županije nije okončala proceduru jer ove Izmjene i dopune Proračuna nisu usvojene, može se zaključiti da nije postignut cilj i nije uspostavljena uravnoteženost proračuna.

U toku revidirane godine, kao i nakon usvajanja rebalansa proračuna vršilo se prestrukturiranje rashoda. Po Odluci Vlade od 27.12.2012. godine odobrena je preraspodjela novčanih sredstava između proračunskih korisnika u iznosu od 229.432 KM, što dokazuje da se ni rebalansom proračuna koji je usvojen 21.12.2012. godine nije moglo postići uravnoteženje proračuna.

Kod izrade, donošenja i izvršenja proračuna dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o proračunima u FBiH.

4.4 Prihodi i primici Proračuna Županije za 2012. godinu

U konsolidiranim financijskim izvješćima i Izvješću o izvršenju Proračuna za 2012. godinu prihodi i primici su iskazani u iznosu od 155.193.614 KM, što u odnosu na rebalansom planiranih 174.680.820 KM predstavlja ostvarenje od 88,84%. U odnosu na prethodnu godinu su ostvareni manji prihodi za 2.532.482 KM.

Struktura prihoda i primitaka sa indeksima ostvarenja prikazana je u slijedećoj tabeli:

R. br	Opis	Proračun za 2012. godinu	Izmjene i dopune Proračuna za 2012. godinu	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2012. godini	Index (6/4)	Index (6/5)
1	2	3	4	5	6	7	8
A.	Prihodi i primici (od 1 do 6)	179.142.630	174.680.820	157.726.098	155.193.613	88,84	98,39
1	Porezni prihodi	152.114.300	144.444.210	140.047.629	134.509.091	93,12	96,05
1.1.	Porez na dobit pojed i poduz.	11.145.000	12.005.000	10.407.776	11.276.054	93,93	108,34
1.2.	Porez na plaću i radnu snagu	680.000	599.000	756.432	485.161	81,00	64,14
1.3.	Porez na dobra i usluge	275.000	364.000	332.348	292.484	80,35	88,01
1.4.	Porez na imovinu	25.000	38.000	21.171	37.191	97,87	175,67
1.5.	Porez na dohodak	19.699.000	19.799.000	18.253.934	18.762.169	94,76	102,78
1.6.	Indirektni porezi	120.271.600	111.626.600	110.271.826	103.645.622	92,85	93,99
1.7.	Ostali porezi	18.700	12.610	4.142	10.410	82,55	251,33
2	Neporezni prihodi	23.102.150	25.406.850	14.925.224	18.096.721	71,23	121,25
2.1.	Prihod od poduzetn. aktivnosti	1.644.110	1.705.610	58.812	943.023	55,29	1603,45
2.2.	Naknade, takse i prih. od usl.	18.586.300	21.545.240	12.896.754	15.181.418	70,46	117,72
2.3.	Novčane kazne	2.871.740	2.156.000	1.969.658	1.972.280	91,48	100,13
3	Potpore	3.915.280	3.749.980	2.693.891	2.561.074	68,30	95,07
4	Primici od domaćeg zaduž.	0	1.068.880	0		0,00	#DIV/0!
5	Primici od prodaje staln. sr.	0	0	4.400	0	#DIV/0!	0,00
6	Prihodi od carina	10.900	10.900	54.954	26.727	245,20	48,64

Najznačajnije odstupanje ostvarenja u odnosu na plan prihoda je na poziciji primitaka od domaćeg zaduženja (ostvarenje 0,00%), naknade i takse (ostvarenje 70,46%), porez na plaću i radnu snagu (ostvarenje 81,00%), indirektni porezi (ostvarenje 92,85%).

Prihodi od pruženih usluga su iskazani u iznosu 2.776.225 KM, i većim dijelom se odnose na aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova 1.399.836 KM, Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i sporta 444.987 KM i Ministarstva financija - Riznica 135.108 KM. Obzirom da Riznica nije predviđena za pružanje usluga, iskazano ostvarenje predstavlja prihode kod kojih nalozi za uplatu nisu popunjeni sukladno Pravilniku o načinu uplate javnih prihoda proračuna i izvanproračunskih fondova na teritoriji FBiH, i isti se evidentiraju kao nerazvrstane uplate javnih prihoda na ovoj poziciji. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su proračunski korisnici uspostavili zadovoljavajuće pomoćne evidencije o ostvarenim prihodima temeljem pruženih usluga i da se vrši usuglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija sa podacima Glavne knjige.

Prihodi od koncesija su prema podacima Ministarstva financija ostvareni u iznosu 22.380 KM i isti su iskazani na poziciji prihoda od prava na eksploataciju prirodnih resursa u iznosu 8.272 KM, ostalih neplaniranih uplata 12.358 KM i prihoda od pruženih usluga pravnim licima 1.750 KM. Po iskazu odgovorne osobe spomenute šifre prihoda su definirane u potpisanim ugovorima o koncesijama. Zakonom o koncesijama je definirano da se koncesiona naknada dijeli 55% općini na čijem se području nalazi predmet koncesije, a 45% proračunu Županije i to putem odvojenih naloga. Ovakav način izmirenja obveza putem odvojenih naloga i sa primjenom više šifri prihoda onemogućuje Ministarstvu financija, kojemu je Zakonom o koncesijama dato u nadležnost, adekvatno praćenje izmirenja financijskih obveza. Prema podacima Ministarstva gospodarstva potraživanja temeljem potpisanih ugovora o koncesijama na dan 31.12.2012. godine iznose 86.066 KM i ista su predmetom pokrenutih sudskih sporova. Prema iskazu odgovorne osobe ova potraživanja nisu iskazana u konsolidiranim financijskim izvješćima.

Prema raspoloživim podacima u 2012. godini su bila aktivna 2 koncesijska ugovora za eksploataciju mineralnih resursa, 8 koncesijskih ugovora za mineralne sirovine eksploatirane prilikom izvođenja građevinskih radova i 8 ugovora za izgradnju mini hidroelektrana koje su temeljem Odluke Vlade od 01.04.2004. godine date u nadležnost jedinica lokalne samouprave. Iz godišnjeg izvješća o radu Ministarstva gospodarstva je vidljivo da je rudarska inspekcije utvrdila 11 bespravnih korisnika mineralnih sirovina i izdala 21 prekršajni nalog zbog istog. Vlada je 28.03.2012. godine donijela Zaključak o mjerama za reguliranje prava korištenja mineralnih sirovina i sprječavanje nelegalne eksploatacije na prostoru HNŽ kojima je naloženo proračunskim korisnicima, kao i jedinicama lokalne samouprave, poduzimanje konkretnih mjera (ne dodjeljivati posao ako nema dokaz o podrijetlu sirovina, oduzimanje nelegalno eksploatiranih sirovina, poštivanje rokova za izdavanje odobrenja iz oblasti istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina i dr.) u cilju suzbijanja nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina, pa samim tim i zaštite javnih dobara. Ne poduzimanje potrebnih mjera na suzbijanju nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina ima negativne posljedice kako za Proračun Županije tako i za proračune općina na čijem području se nalaze te sirovine.

Potrebno je uspostaviti ažurne pomoćne evidencije ostvarenih prihoda, vršiti redovito usuglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija o ostvarenim prihodima sa podacima Glavne knjige sukladno Naputku o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.

Potrebno je izmijeniti ugovore o dodjeli koncesije u dijelu šifri prihoda i načina uplate kako bi se Ministarstvu financija omogućilo provođenja nadzora nad naplatom koncesijske naknade, a potraživanja za koncesije evidentirati na odgovarajuće knjigovodstvene pozicije.

Potrebno je inenzivirati napore na suzbijanju nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina u cilju zaštite javnih dobara.

4.5 Rashodi i izdaci

U konsolidiranim financijskim izvješćima i Izvješću o izvršenju Proračuna Županije za 2012. godinu, ukupno ostvareni rashodi i izdaci iskazani su 164.283.594 KM. U odnosu na prethodnu godinu veći su za 7,5 miliona ili 4,8%. Struktura rashoda i izdataka, prikazana je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Vrsta rashoda	Izmjene i dopune budžeta za 2012.god.	Podaci skazani u GIB-u	Izvršenje 31.12.2011. godine	Izvršenje 31.12.2012. godine	Index (6/4)	Index (6/5)
1	2	3	4	5	6	7	8
A. UKUPNO RASHODI I IZDACI		176.880.360	176.589.260	156.697.808	164.283.594	93,03	104,84
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		172.280.870	171.989.770	155.734.763	162.780.902	94,65	104,52
a) Plaće, naknade i doprinosi		119.428.400	119.428.400	116.085.655	117.610.691	98,48	101,31
1	Bruto plaće i naknade	94.230.900	94.230.900	91.664.003	92.996.951	98,69	101,45
2	Naknade troškova zaposl.	14.248.810	14.248.810	13.739.265	13.791.303	96,79	100,38
3	Dopr. poslodavca i ost. dopr.	10.948.690	10.948.690	10.682.387	10.822.437	98,85	101,31
b) Izdaci za materijal i usluge		20.919.470	20.919.470	18.011.320	18.900.793	90,35	104,94
4	Putni troškovi	264.452	264.452	205.543	197.441	74,66	96,06
5	Izdaci za energiju	1.967.630	1.967.630	1.770.559	1.834.857	93,25	103,63
6	Izdaci za komunalne usluge	2.541.760	2.541.760	1.771.079	2.281.751	89,77	128,83
7	Nabavka materijala	1.701.738	1.701.738	1.740.973	1.561.752	91,77	89,71
8	Usluge prijevoza i goriva	1.118.930	1.118.930	956.701	1.046.019	93,48	109,34
9	Unajmljivanje imov. i opreme	711.480	711.480	664.901	682.453	95,92	102,64
10	Izdaci za tekuće održavanje	6.393.520	6.393.520	5.733.067	5.994.359	93,76	104,56
11	Osiguranje, bankarske usl.	342.050	342.050	302.606	300.033	87,72	99,15
12	Ugovorne usluge	5.877.910	5.877.910	4.865.891	5.002.128	85,10	102,80
c) Tekući grantovi		30.495.000	30.495.000	21.368.088	25.286.540	82,92	118,34
13	Grant. drugim nivoima vlade	13.689.620	13.689.620	10.063.171	10.666.445	77,92	105,99
14	Grantovi pojedincima	6.595.320	6.595.320	5.744.474	6.119.420	92,78	106,53
15	Grantovi nep.organizacijama	7.302.830	7.302.830	3.883.329	6.924.852	94,82	178,32
16	Subvencije javnim preduzeć.	257.920	257.920	50.946	198.815	77,08	390,25
17	Ostali grantovi – povrat i dr.	2.649.310	2.649.310	1.626.168	1.377.008	51,98	84,68
d) Kamate i ostale naknade		1.438.000	1.146.900	269.700	982.878	85,70	364,43
18	Izdaci za inostrane kamate	1.438.000	1.146.900	269.700	982.878	85,70	364,43
II KAPITALNI IZDACI (e+f)		3.128.210	3.128.210	580.978	1.077.509	34,44	185,46
e) Kapitalni grantovi		1.073.350	1.073.350	20.000	264.000	24,60	1320,0
19	Kap. grant. dr.nivoima vlasti	809.350	809.350			0,00	
20	Kap.gra.neprof.organizac.	264.000	264.000	20.000	264.000	100,00	1320,0
f) Izdaci za nabavku stalnih sr.		2.054.860	2.054.860	560.978	813.509	39,59	145,02
21	Nabavka građevina	58.480	203.480	6.515	98.836	48,57	1517,0
22	Nabavka opreme	1.799.380	1.644.190	213.216	533.731	32,46	250,32
23	Nab.stalnih sr. u obl.prava	90.000	90.000	299.637	90.000	100,00	30,04
24	Rekon. i investic. održ.	107.000	117.190	41.610	90.942	77,60	218,56
III OSTALE ISPLATE		1.471.280	1.471.280	382.067	425.183	28,90	111,28
25	Izdaci za otplate dugova	1.471.280	1.471.280	382.067	425.183	28,90	111,28

4.5.1 Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova uposlenih predstavljaju najznačajniji izdatak Proračuna, i iste u revidiranoj godini iznose 117.610.691 KM što je 71,59% ukupnih rashoda i izdataka, a u odnosu na prethodnu godinu veće su za 1,5 miliona KM. Iskazani trošak odnosi se na 5.468 uposlenih, što je prosječan broj na bazi radnih sati iskazan u obrascu Posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih. Osnovica za obračun plaća nosioca

zakonodavne i izvršne vlasti iznosila je 142,80 KM, dok je za sve ostale uposlenike iznosila 477 KM. Naknada za topli obrok je iznosila 8 KM dnevno, a regres je iznosio 412 KM.

Osnovna plaća premijera iznosi 3.713 KM, ministara 3.342 KM (u plaće premijera i ministara uključeno je 30% po osnovu položajnog dodatka), predsjednika Skupštine 2.856 KM, zamjenika predsjedavajućeg Skupštine 2.713 KM, profesionalnih zastupnika 1.714 KM. Na nivou Županije najviša je plaća premijera, dok najniža plaća iznosi 506 KM. U toku 2012. godine sedamnaest zastupnika profesionalno je obavljalo rad u Skupštini.

Naknade troškova uposlenih (topli obrok, prevoz na posao i sa posla, otpremnine, jubilarne nagrade, jednokratne novčane pomoći, regres) iskazane su u iznosu 13.791.303 KM.

Prekovremeni rad evidentiran je u ukupnom iznosu od 180.605 KM, od čega se 179.384 KM odnosi na Ministarstvo unutarnjih poslova.

U postupku revizije utvrđeno je da je Ured premijera Vlade, zbog povećanja obima posla i prekovremenog rada, dana 21.11.2012. godine izdao rješenja o prekovremenom radu za mjesec studeni, te pozivajući se na odredbe članka 15. i 43. Zakona o namještenicima u tijelima državne službe u FBiH i odredbe Kolektivnog ugovora za službenike tijela uprave i sudske vlast u FBiH, kao o odredbe Pravilnika o plaćama odredio da se za tri namještenika izvrši obračun i isplata dodatka na plaću u visini od 20 % od osnovne plaće. Navedeno je odlučeno iz razloga što je zbog građevinskih radova i krećenja u prostorijama Ureda trebalo osigurati prisustvo namještenika. Obzirom da se na radnim mjestima namještenika (tehnički tajnik i kafe kufarica-spremačica) ne obavljaju poslovi kod kojih postoje posebni uvjeti rada štetni po zdravlje može se zaključiti da su pogrešno primijenjene odredbe naprijed navedenih propisa, obzirom da se naknada za ostvareni prekovremeni rad obračunava razmjerno vremenu trajanja tog rada a temeljem evidencija o istom, uvećano za postotak utvrđen kolektivnim ugovorom, te se ne može se potvrditi tačnost i opravdanost obračuna i isplate dodatka na plaću od 20% osnovne plaće.

Provedenom revizijom je utvrđeno da nije donesen Zakon o plaćama i naknadama zaposlenih u organima vlasti županije, te da su u primjeni odredbe Zakona o državnoj službi u FBiH, Zakona o namještenicima u tijelima državne službe u FBiH i odredbe Kolektivnog ugovora za službenike tijela uprave i sudske vlast u FBiH. Vlada županije je odlukama o utvrđivanju osnovice, platnih razreda i koeficijenata za plaće rukovodećih i ostalih državnih službenika i namještenika u tijelima državne službe HNŽ, pozivajući se na odredbe navedenih zakonskih propisa kojima je propisano da koeficijente za platne razrede utvrđuje Vlada županije propisala da se navedenim uposlenicima osnovna plaća uvećava 0,6% za svaku punu godinu mirovinskog staža. Navedeno je suprotno odredbama zakonskih propisa koje županija primjenjuje, kao i odredbama članka 1. i 61. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH, kojim je propisano da će Županije, općine i gradovi u Federaciji u svojim propisima o plaćama i naknadama primijeniti elemente za utvrđivanje plaće propisane u članku 6. Zakona. Također, Uredbom o utvrđivanju osnovice plaća, platnih razreda i koeficijenata činova za policijske službenike Ministarstva unutarnjih poslova propisano je uvećanje osnovne plaće policijskih službenika za 0,6% za svaku punu godinu mirovinskog staža što je također suprotno odredbama članka 86. Zakona o policijskim službenicima Hercegovačko-neretvanske županije.

Obračun i isplatu dodatka na plaću po osnovu prekovremenog rada i uvećanje plaće po osnovu mirovinskog staža uskladiti sa odredbama zakonskih propisa.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge ostvareni su u iznosu od 18.900.793 KM ili 11,50 % ukupnih rashoda i izdataka. Unutar istih najveći su izdaci za tekuće održavanje 5.994.359 KM, zatim ugovorene usluge 5.002.128 KM, komunalne usluge 2.281.751 KM, energiju 1.834.857 KM, nabavu materijala 1.561.752 KM, usluge prijevoza i goriva 1.046.019 KM, unajmljivanje imovine i opreme 682.453 KM, bankarske usluge 300.033 KM i putni troškovi 197.441 KM.

U okviru izdataka za tekuće održavanje najveće učešće imaju usluge opravki i održavanja cesta (5.016.813 KM). Unutar ugovorenih usluga najznačajniji su izdaci za druge samostalne djelatnosti (ugovori o djelu i ugovori o privremenim i povremenim poslovima 1.730.420 KM), zatezne kamate (683.626 KM), naknade za rad u povjerenstvima (427.763 KM), naknade skupštinskim zastupnicima (264.245 KM), troškovi reprezentacije (177.188 KM), ostale stručne usluge (138.554 KM), usluge održavanja konvencija (110.450 KM).

Ostali izdaci za druge samostalne djelatnosti (ugovori o djelu) iskazani su 1.730.420 KM i u najvećem iznosu ostvareni su kod srednjih (1.152.683KM) i osnovnih škola (270.215 KM) a odnose se na angažovanje nastavnog osoblja (uposlenika i vanjskih saradnika) po ugovorima o djelu za održavanje redovne nastave, vanredne nastave i ispita. Kod županijskog tužiteljstva iskazano je 106.320 KM što se uglavnom odnosi na evidentiranje izdataka za usluge vještačenja, dok je kod ostalih proračunskih korisnika evidentirano 201.202 KM.

Provedenom revizijom utvrđeno je da je **Ministarstvo financija** angažiralo tri vanjska suradnika (za obavljanje poslova vozača i izvještajnih i analitičko-planskih poslova) i po ovom osnovu isplatilo 18.280 KM neto. U **Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne skrbi** angažirani su vanjski suradnici za obavljanje poslova čišćenja, upravljanja motornim vozilom i praćenje potrošnje goriva, te za praćenje promotivnih i preventivnih aktivnosti isplaćeno je 9.364 KM neto. U **Upravi za raseljene i izbjegle** po ugovoru o djelu, za obavljanje poslova čišćenja, tehničkih poslova povjerenstva za odabir korisnika, te poslova snimanja stanja povratnika, angažirana su četiri lica uposlena u Upravi i po ovom osnovu isplaćena je neto naknada od 23.105 KM. **Pedagoški zavod** je u prosjeku mjesečno angažirao četiri vanjska suradnika za obavljanje računovodstvenih poslova, za nadzor nad radom pripravnika, za izradu zadataka i testova, za užestručni nadzor nad radom nastavnika i stručni aktiv nastavnika i temeljem istog u revidiranoj godini isplatio 4.775 KM neto.

Obzirom na naprijed navedeno može se zaključiti da su vanjski suradnici i uposlenici ugovorno angažirani za obavljanje redovnih poslova i zadataka koji su sistematizovani pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji ili su proračunskim korisnicima dati u nadležnost zakonskim propisima, te se iz tog razloga ne može potvrditi osnovanost i opravdanost ovih isplata.

Preispitati opravdanost zaključivanja ugovora sa vanjskim suradnicima i uposlenicima za obavljanje radnih poslova i zadataka iz nadležnosti proračunskih korisnika.

Izdaci za rad povjerenstava iskazani su u iznosu od 415.090 KM, a najznačajniji su kod: Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i sporta (143.787 KM, od čega se 84.589 KM odnosi na isplate Povjerenstvu za provođenje vozačkih ispita, a 39.603 KM na Povjerenstvu za kontrolu i nadzor nad provođenjem propisa osposobljavanja kandidata za polaganje vozačkih ispita), Ministarstva unutarnjih poslova (66.210 KM), Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi (52.495 KM), Zajedničkih materijalnih troškova pri Vladi Županije (51.750 KM), Ministarstva trgovine, turizma i zaštite okoliša (29.620 KM).

Kod Zajedničkih materijalnih troškova pri Uredu premijera iskazano je 51.750 KM od čega se 28.800 KM odnosi na naknadu za rad u Povjerenstvu za provođenje postupka javne nabave, 4.100 KM Povjerenstvu za analizu unutarnjeg duga i izradu prijedloga programa izmirenja unutarnjeg duga Županije, 3.000 KM Radnom tijelu za izradu prijedloga Programa rada Vlade Kantona za 2012. godinu. U postupku revizije utvrđeno je da se obračun i isplata naknade za rad u Povjerenstvu za provođenje postupka javne nabave u iznosu od 400 KM po članu (pet uposlenika i jedan vanjski član) vrši mjesečno, dakle i u periodu kada povjerenstvo nije imalo aktivnosti. Postavljeni zadatak Povjerenstvu za analizu unutarnjeg duga i izradu prijedloga programa izmirenja unutarnjeg duga Županije spada u redovne poslove i zadatke Ministarstva financija i Povjerenstva za popis obveza. Obzirom na naprijed navedeno ne može se potvrditi opravdanost i osnovanost isplaćenih sredstava članovima ovih povjerenstava.

Kod Uprave za ceste evidentirano je 14.500 KM, od čega se 11.150 KM odnosi na naknadu za rad u povjerenstvima za javne nabave. Povjerenstvu za javne nabave za održavanje regionalnih puteva za 2013-2016 godinu isplaćeno je uposlenicima 6.800 KM, i to predsjedniku 1.400 KM, članovima po 1.200 KM i 600 KM administrativnom licu. Rješenjem o utvrđivanju naknade je određeno da se isplata izvrši u 2 dijela, 90% odmah po donošenju rješenja o isplati i 10% po prihvaćanju izvješća od strane ministra, što je suprotno odredbama Odluke Vlade kojom su regulirani ovi troškovi.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da su putem povjerenstava obavljani redovni poslovi iz nadležnosti organa uprave (godišnji popis, provođenje konkursnih procedura, rješavanje po Zakonu o upravnom postupku kao i povjerenstva koja se formiraju temeljem zakonskih propisa). Tokom revizije nisu prezentirani dokazi da su se ovi poslovi obavljali izvan radnog vremena organa uprave, a naknade za rad članovima povjerenstava (uposlenicima) nisu se isplaćivale sukladno odredbama člana 10. stav 2. tačka 3. Zakona o porezu na dohodak, jer iste nisu imale tretman plaće.

Preispitati osnovanost isplate naknade za rad u povjerenstvima kod obavljanja redovnih poslova iz nadležnosti organa uprave, kao i poštivati propise i interne akte kojima se regulira naknada za rad članovima povjerenstava.

Ostale stručne usluge iskazane su u iznosu od 138.554 KM od čega je 77.900 KM evidentirano kod Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, a odnosi se na utrošak iz namjenskih sredstava voda po zaključenim ugovorima sa Građevinskim fakultetom Sveučilišta u Mostaru za usluge izrade studijske dokumentacije po projektu Navodnjavanje poljoprivrednih površina i Mogućnosti korištenja podzemnih voda. Provedenom revizijom se ne može potvrditi da je knjigovodstveno evidentiranje ovih izdataka izvršeno sukladno odredbama Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, obzirom da predmet nabave predstavlja stalno sredstvo i isto se trebalo evidentirati na poziciju stalnih sredstava u obliku prava.

Potrebno je izdatke evidentirati sukladno odredbama Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, a sve u cilju pravilnog iskazivanja vrijednosti stalnih sredstava.

Kod Zajedničkih materijalnih troškova pri Uredu premijera na poziciji **ostale nespomenute usluge** iskazano je 500 KM po prekršajnom nalogu Ministarstva unutarnjih poslova PU Orašje prema Vladi HNK jer ista nije na zahtjev ovlaštene osobe dostavila podatke o identitetu osobe koja je upravljala motornim vozilom. Tijekom revizije nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je spomenuti izdatak evidentiran na poziciji potraživanja od uposlenih, što znači da je spomenuti izdatak neutemeljeno iskazan kao trošak organa uprave.

Preispitati utemeljenost priznavanja izdataka na teret proračunskih korisnika koji su nastali neodgovornim ponašanjem djelatnika organa uprave.

Izdaci za putne troškove ostvareni su u iznosu od 197.441 KM što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 8.102 KM. Uvidom u dokumentaciju Ministarstva unutarnjih poslova utvrđeno je da prilikom korištenja osobnog vozila u službene svrhe na nalogima za službeno putovanje u predviđene rubrike nisu upisani troškovi korištenja osobnog vozila, te isti ne obuhvataju sve troškove službenog puta. Za upotrebu osobnog vozila izdaju se posebna odobrenja na kojima nije iskazan datum izdavanja, niti isti sadrži ime uposlenika nego samo podatke o vozilu koje se koristi. Također je utvrđeno da nalozi za službeni put ne sadrže datum pravdanja naloga. Kod Vlade (Zajednički materijalni troškovi) prilikom upotrebe osobnog vozila u službene svrhe pored propisane naknade u visini 20% cijene litre benzina po pređenom kilometru na odobroj relaciji, odobreni su i isplaćeni troškovi cestarine. Kod Ureda premijera Vlade i Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i sporta na nalogima za službeni put u inozemstvo (Zagreb i Brisel) nije evidentirano vrijeme prelaska granice, te su dnevnice za službeni put u cijelosti obračunate i isplaćene za inozemstvo. Kod Arhiva utvrđeno je da su nalozi za službeni put u Tuzlu izdati i pravdani tek nakon obavljenog službenog puta. Obzirom na naprijed navedeno može se zaključiti da se proračunski korisnici nisu dosljedno pridržavali odredbi Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.

Odobrovanje troškova službenog puta treba uskladiti sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja.

Za troškove mobilnih telefona utrošeno je 184.149 KM, od čega je kod Ministarstva unutarnjih poslova evidentirano 48.683 KM ili 26,44%. U odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 170.668 KM ovi izdaci su veći za 13.481 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da je ministar Ministarstva unutarnjih poslova u trećem i petom mjesecu 2012. godine na raspolaganju imao dva broja mobitela i da se za iste odobreni trošak računao po 150 KM, iako je Odlukom Vlade ministrima odobreno 150 KM mjesečno. Također, je uočeno da je jedan mobilni telefon zadužen od Kabineta ministra i da se po odobrenju ministra za isti ne vrši odbitak prekoračenja. Osim navedenog, odbitak prekoračenja ne vrši se po zahtjevu određenih korisnika koji dodatnim aktivnostima ili posebnom akcijom Ministarstva unutarnjih poslova opravdaju veći trošak od odobrenog. Obzirom na navedeno ne može se potvrditi racionalno trošenje sredstava za ove namjene.

Potrebno je da Ministarstvo unutarnjih poslova primjenjuje odredbe Odluke Vlade kojom su regulirani izdaci za mobilne telefone, a sve u cilju racionalnijeg trošenja ovih sredstava.

Izdaci za usluge prijevoza realizirani su u iznosu od 1.046.019 KM, od čega se najveći dio odnosi na gorivo 766.656 KM, na izdatke za prijevoz ljudi 235.707 KM, te 43.656 KM na ostale troškove. U odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 956.701 KM ovi izdaci su veći za 89.318 KM. Provedenom revizijom utvrđeno je da putni nalozi za službena vozila nisu u cijelosti popunjeni. Naime, loko vožnja na putnim

naložima ne evidentira se svakodnevno (Ministarstvo unutarnjih poslova), ne evidentira se početno i krajnje stanje pređenih kilometara po svakoj vožnji, nego je iskazano početno i krajnje stanje brojila za prvu i zadnju vožnju na nalogu (Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša, Ministarstvo gospodarstva), nedostaju podaci o pređenoj kilometraži (Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta, Ministarstvo gospodarstva). Također, nije utvrđen prosječan normativ potrošnje goriva, nego isti oduhvata dva prosjeka potrošnje (na otvorenom putu i u gradskoj vožnji), zbog čega je otežano praćenje stvarnog utroška goriva sa donesenim normativom (Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta). Osim navedenog utvrđeno je da Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta ne sačinjava mjesečne izvještaje o pređenoj kilometraži i prosječnoj potrošnji goriva, te da Ured premijera nije donio interni akt o upotrebi vozila i normative potrošnje goriva. Kod Uprave za ceste putni nalozi se u dijelu evidencije korištenja vozila popunjavaju samo djelimično, a u određenim slučajevima isti nisu popunjeni, što otežava praćenje korištenja vozila i utroška goriva. Slijedom naprijed navedenog može se zaključiti da se ne poštuju odredbe Uredbe Vlade o uvjetima i načinu korištenja službenih putničkih automobila u organima uprave Županije, te se ne može potvrditi racionalno korištenje ovih sredstava.

Dosljedno poštivati odredbe Uredbe Vlade o uvjetima i načinu korištenja službenih putničkih automobila u organima uprave Županije, posebno u dijelu ispravnog i potpunog popunjavanja putnih naloga za službena vozila.

Izdaci za reprezentaciju iskazani su u iznosu od 177.188 KM, a regulirani su Odlukom Vlade iz 2010. godine, kojom nije definirana visina troškova do koje se mogu stvarati izdaci na ime reprezentacije. U odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 130.923 KM ovi izdaci su veći za 46.265 KM. Provedenom revizijom utvrđeno je da rukovodioci proračunskih korisnika nisu uspostavili adekvatne kontrolne aktivnosti i nadzor nad utroškom sredstava reprezentacije, da internim aktima nisu utvrđena ograničenja, odnosno limiti za utrošak ovih sredstava (osim u Ministarstvu unutarnjih poslova), a uz račun se uglavnom ne sačinjava zabilješka vezano za svrhu i povod nastanka troška.

Najveći dio troškova reprezentacije iskazan je kod Ministarstva unutarnjih poslova (72.009 KM, odnosno 40,64%), koji su ove troškove regulirali Pravilnikom o reprezentaciji i darovima i Odlukom o korištenju i visini troškova reprezentacije. U postupku revizije utvrđeno je da je 05.12.2012. godine ministar povodom predstojećih praznika odlukom odobrio 20.000 KM za nabavku prigodnog materijala uposlenicima ministarstva i poslovnim suradnicima sa ciljem održavanja dobre volje i odnosa unutar i izvan ministarstva. Od navedenog iznosa 11.253 KM utrošeno je za nabavku poklona (kravata, šalova, upaljača, kalendara i slično), dok je 4.000 KM utrošeno na ukrašavanje objekata za praznike i evidentirano na ostalim ugovorenim uslugama. Na računima Mega-Markt doo po osnovu konzumacije jela i pića iskazuje se iznos i mjesec na koji se isti odnose, kao i imena korisnika usluga, ali nisu priložene specifikacije troška. Iznosi navedenih računa, za cca 15 korisnika, kretali su se u rasponu od 2.376 KM do 3.755 KM koliko je iznosio račun za prosinac 2012. godine. Provedenom revizijom utvrđeno je da je fiskalni račun za usluge izvršene u mjesecu prosincu izdat na ukupan iznos tek 17.01.2013. godine. Prema izjavi odgovorne osobe troškove reprezentacije redovito svaki mjesec kontrolira Odjel za nabavu i sva neopravdana prekoračenja odbijaju se od plaće službenika koji je prekoračio odobreni iznos troška, ali za navedeno u postupku revizije nisu dostavljeni adekvatni dokazi. Obzirom na navedeno, a kako nije utvrđen način podjele darova niti su isti u cijelosti podijeljeni, ne može se potvrditi opravdanost i racionalnost utroška ovih sredstava.

Potrebno je doraditi interna akta kojima se regulira stvaranje izdataka za reprezentaciju u djelu definiranja namjene sredstava i ograničenja, kao i dosljedna primjena istih.

4.5.3 Tekući transferi

Tekući transferi su iskazani u iznosu 25.286.540 KM, što u odnosu na planiranih 30.346.646 KM predstavlja ostvarenje 83,33%. Kapitalni transferi su iskazani u iznosu 264.000 KM, što u odnosu na planiranih 1.073.350 KM predstavlja ostvarenje od 24,60%. Proračun za 2012. godinu je najvećim djelom definirao krajnje korisnike tekućih transfera, kao što su transfer visokom školstvu 5.600.000 KM, transfer za kulturu 473.140 KM, transfer za informiranje 376.000 KM, transfer za sport 84.100 KM, transfer teološkom institutu 26.710 KM, transfer šumsko-gospodarskom društvu 690.000 KM, transfer Agenciji za privatizaciju 207.057 KM, transfer studentskim centrima 140.100 KM, transfer JP „Park prirode Hutovo blato“ 127.095 KM, transfer „Park prirode Blidinje“ 35.000 KM, transfer braniteljskim udrugama 300.890 KM, dok su

tekući transferi za socijalnu skrb Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi od 8.457.291 KM, transfer po Zakonu o dopunskim pravima branitelja Ministarstva za pitanja branitelja od 704.913 KM i transfer za skrb prognanih i raseljenih Uprave za prognanike i izbjeglice od 79.448 KM regulirani pozitivnim zakonskim propisima.

Transferi **Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i sporta** za visoko školstvo (Sveučilište u Mostaru 3.240.000 KM, Univerzitet „Džemal Bjedić Mostar“ 2.400.000 KM), transfer za kulturu (Narodna knjižnica Mostar 13.140 KM, Hrvatsko narodno kazalište 225.000 KM, Narodno pozorište Mostar 225.000 KM), transfer za sport (FK Velež 40.700 KM, HNK Zrinjski 40.700 KM) i transfer za informiranje (HR H-B Mostar 264.000 KM, Radio Čapljina 16.000 KM, Radio Rama 16.000 KM, Omladinski radio X 16.000 KM, RTV Jablanica 32.000 KM, Radio Konjic 32.000 KM) su planirani u Proračunu po korisnicima sa definiranim iznosima. Tijekom revizije nisu prezentirani kriteriji temeljem kojih je su definirani navedeni iznosi. Od odgovorne osobe iz resornog ministarstva se doznalo da Ministarstvo iznose planira u visini ostvarenja transfera u prethodnoj godini, dok Skupština prilikom usvajanja proračuna u slučaju da mijenja predložene iznose zadržava predložene omjere. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su spomenuti transferi realizirani po unaprijed jasno definiranim i mjerljivim kriterijima.

Transferi iz namjenskih sredstava vodnih naknada u iznosu 2.126.741 KM i poticaji u poljoprivredi u iznosu 150.000 KM **Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede** su realizirani isključivo na prijedlog općinskih načelnika. Obzirom da od strane Ministarstva nisu bili unaprijed definirani kriteriji za dodjelu sredstava ne može se potvrditi da su ova sredstva realizirana na način kako je to definirano Zakonom o izvršenju proračuna za 2012. godinu.

Potrebno je da Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta realizaciju transfera za visoko školstvo, kulturu, sport i inforiranje, a Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede transfer vodnih naknada i poticaj u poljoprivredi vrši po unaprijed jasno definiranim i mjerljivim kriterijima kako je to Zakonom o izvršenju proračuna i definirano.

4.6 Nabavke i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 813.508 KM, a u odnosu na rebalansom planiranih 2.054.860 KM predstavlja ostvarenje od 39,59 %. Strukturu ovih izdataka predstavlja nabava opreme 297.516 KM, nabava opreme iz namjenskih sredstava zaštite i spašavanja – vatrogasna oprema 236.215 KM, nabava građevina 98.836 KM, rekonstrukciju i investiciono održavanje 90.942 KM i nabava stalnih sredstava u obliku prava 90.000 KM.

Izdaci za nabavu **računarske opreme** su iskazani u iznosu 132.998 KM. Proceduru odabira najpovoljnijeg ponuđača za tekuće izdatke i računarsku opremu za potrebe svih proračunskih korisnika u 2011. i 2012. godini je provela komisija imenovana od strane Vlade. Provedenom revizijom je izvršena provjera poštivanja potpisanog ugovora (cijene, vrste robe) i utvrđeno da je jednim djelom nabavljana računarska oprema koja nije bila definirana potpisanim ugovorima. Dato je obrazloženje da računarska oprema koja je definirana u ugovoru, zbog protoka vremena od trenutka sačinjavanja tenderske dokumentacije, zastarila i da se čak više i ne proizvodi, a da je nabavljena i bolja oprema za manje novca.

Izdaci za tekuće održavanje Uprave za ceste iskazani su u iznosu 5.052.462 KM. Niti tijekom 2012. godine nije okončana procedura izbora najpovoljnijeg ponuđača za redovno, zimsko i pojačano održavanje cesta, već su za obavljanje ovih poslova, temeljem odluke Vlade, zaključeni aneksi ugovora sa dobavljačima izabranim za razdoblje 2006 – 2010 godine.

Ministarstvo prometa i veza je provelo otvoreni postupak i 02.04.2012. godine zaključilo ugovor sa izabranim dobavljačem o izvođenju radova rekonstrukcije mosta Bijela na regionalnoj cesti R-435 Konjic – Borci u vrijednosti 385.028 KM, sa rokom dovršetka od 60 dana . Primjenjeni kriterij je bila najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude. Dana 30 10.2012. godine zaključen je aneks ugovora (predmet aneksa je izrada privremenog mosta, nepredviđeni radovi i izgradnja pristupnih putova) u vrijednosti 105.002 KM. Primjenom otvorenog postupka i najniže cijene tehnički zadovoljavajuće ponude kao kvalifikacionog kriterija je 31.05.2012. godine zaključen ugovor na sanaciji regionalne ceste R-418-b dionica Jaklići – Podbor u vrijednosti 352.534 KM i rokom dovršetka radova od 14 dana od dana uvođenja u posao. Dana 29.08.2012. godine je zaključen aneks ovog ugovora (predmet aneksa su radovi na proširenju kolnika do kojih je došlo usljed izgradnje vodovodne mreže) u vrijednosti 158.976 KM. Provedenom revizijom se ne

može potvrditi da poslovi definirani aneksima ugovora predstavljaju nepredviđene okolnosti koje nisu bile poznate tijekom sačinjavanja osnovnog ugovora, pa samim tim niti da je izabran najpovoljniji ponuđač za ugovorni organ. Također, ugovorni organ nije primjenio definirane kaznene odredbe (penale) usljed kašnjenja dovršetka radova.

Potrebno je proceduru odabira dobavljača za redovno, zimsko i pojačano održavanje cesta provesti pravodobno kako bi ovi poslovi bili dodjeljeni najpovoljnijim ponuđačima, a anekse ugovora zaključivati samo za nepredvidive poslove koje nisu bile poznate u trenutku zaključenja osnovnog ugovora i neophodne su za dovršetak radova iz osnovnog ugovora, kako je to predviđeno Zakonom o javnim nabavama BiH.

4.7 Stalna sredstva i popis

U konsolidiranim financijskim izvješćima sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana na datum bilansa iznosi 31.945.158 KM koliko su iskazani i izvori stalnih sredstava. Nabavna vrijednost iznosi 60.563.584 KM, a otpisana vrijednost 28.618.426 KM.

Vrijednost stalnih sredstava po vrstama, promjene i kretanja tokom revidirane godine i uporedni podaci u odnosu na prethodnu godinu prikazani su u tabelarnom pregledu:

Opis	Zemljište	Građevine	Oprema	Ost. st. sredstva	Sr. obl. Prava	Sr. u pripremi	Sr. van upotrebe	UKUPNO
Nab. vrijednost 01.01.2012.g	111.241	30.034.784	21.920.983	12.000	2.260.472	5.395.394	5.710	59.740.584
Povećanje	0	31.404	676.170	0	343.965	308.884	294.556	1.654.979
Smanjenje	0	0	309.333	0	0	225.000	297.646	831.979
Stanje 31.12.2012.	111.241	30.066.188	22.287.820	12.000	2.604.437	5.479.278	2.620	60.563.584
Amortizacija 01.01.2012.g	0	8.568.949	17.903.306	0	666.420	0	0	27.138.675
Amortizacija za 2012. god.	0	419.601	1.091.740	0	253.585			1.764.926
Amortiz. po snovu otuđenja, rashodovanja otpisa i isknj.			285.175					285.175
Ukupna ispravka 31.12.2012.g	0	8.988.550	18.709.871	0	920.005	0	0	28.618.426
Sadašnja vrijednost 31.12.2011.g	111.241	21.465.835	4.017.677	12.000	1.594.052	5.395.394	5.710	32.601.909
Sadašnja vrijednost 31.12.2012.g	111.241	21.077.638	3.577.949	12.000	1.684.432	5.479.278	2.620	31.945.158

Centralno povjerenstvo za popis sredstava, obveza i potraživanja Županije je sačinilo Izvješće o popisu sredstava, potraživanja i obveza proračunskih korisnika koji su u evidenciji Jedinog računara Riznice Županije na dan 31.12.2012. godine. Izvješće je usvojeno Zaključkom Vlade od 26.02.2013. godine.

U financijskim izvješćima iskazano je povećanje vrijednosti stalnih sredstava u iznosu od 1.654.979 KM, što je u odnosu na iskazanu nabavu stalnih sredstava u 2012. godini od 813.508 KM veće za 841.471 KM. Provedenom revizijom utvrđeno je da je navedeno odstupanje rezultat povećanja vrijednosti stalnih sredstava temeljem primljenih donacija (kod škola i sudova).

Sredstva u pripremi u konsolidiranom bruto bilancu iskazana su u iznosu od 5.479.278 KM. Zgrade u pripremi iznose 4.697.920 KM i najvećim dijelom iskazane su kod Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi (2.896.572 KM) i JU Druga Gimnazija Mostar (1.639.144 KM). Oprema u pripremi iznosi 698.958 KM i evidentirana je kod Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi.

Kod **Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi** na poziciji zgrade u pripremi iskazana su financijska sredstva u iznosu od 2.896.572 KM uložena u rekonstrukciju objekta Dom za socijalno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom Stolac. Prema izjavi odgovornog lica okončane su aktivnosti na pribavljanju potrebnih dozvola, a u tijeku je provođenje postupka javnih nabavi neophodnih roba i usluga

kao i pregovori vezano za premještaj štíćenika (korisnika) u Dom. Početak rada navedenog objekta (ustanove) očekuje se sa prijemom prvih štíćenika u periodu lipanj-srpanj 2013. godine. Ukupna vrijednost iskazane opreme u pripremi (698.958 KM) kod ovog ministarstva odnosi se na opremu nabavljenu za potrebe Doma za socijalno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom Stolac.

Kod **JU Druga gimnazija Mostar** na poziciji sredstva u pripremi iskazano je 1.639.144 KM. Sredstva su uložena u rekonstrukciju, dogradnju i nadogradnju objekta Druge gimnazije u Mostaru izvršenu po ugovoru iz 2006. godine iz sredstava kredita OPEC Fonda za međunarodni razvoj uz učešće Vlade Federacije. Zapisnik o predaji izvršenih radova sačinjen je 09.05.2007. godine a Komisija je 27.01.2009. godine izvršila primopredaju radova na „Završetku izgradnje objekta Druga gimnazija“ u Mostaru. Navedeni objekat JU Druga gimnazija Mostar počela je koristiti 14.09.2009. godine a da nije izvršeno knjigovodstveno evidentiranje i stavljanje objekta u funkciju. Razlozi za navedeno su izgradnja objekta bez posjedovanja građevinske dozvole i problem vlasništva, obzirom da je temeljem odluke Vlade FBiH pravo raspolaganja na zemljištu i objektima kompleksa (već postojeći objekat) „Sjeverni i Južni logor“ od 31.05.2001. godine u Zemljišno knjižnom izvodu uknjiženo pravo korištenja na 1/1 dijela građevinskog zemljišta u korist Općine Mostar „Stari Grad“. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da u 2012. godini nisu okončane aktivnosti na rješavanju građevinske dozvole za novoizgrađeni objekat i aktivnosti na rješavanju imovinsko-pravnih odnosa kako bi se utvrdilo vlasništvo, a sve u cilju odgovarajućeg knjigovodstvenog evidentiranja objekta i usuglašavanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem. Također, objekat je stavljen u funkciju iako nije ishodaena uporabna dozvola, što može imati eventualne negativne posljedice za ovu ustanovu.

Potrebno je da JU Druga gimnazija, u suradnji sa nadležnim organima, intenzivira aktivnosti u svezi dobijanja potrebnih dozvole (građevinska, uporabna) za novoizgrađeni objekat „Druge gimnazije“, kako bi se utvrdilo vlasništvo i izvršilo odgovarajuće knjigovodstveno evidentiranje.

Provedenom revizijom utvrđeno je da je **Općinski sud u Čapljini** izvršio isknjižavanje stalnih sredstava nabavne vrijednosti 59.215 KM, sadašnje vrijednosti 2.049 KM. Knjiženje rashodovanja stalnih sredstava izvršeno je temeljem Zapisnika o uništenju rashodovanih sredstava od 12.03.2013. godine u kome se ističe da je oprema predložena za rashod odložena u prostoriju suda odakle će komunalno poduzeće izvršiti odvoz otpada na deponiju i da će se za motorna vozila predložena za rashod pokrenuti postupak licitacije. Obzirom na naprijed navedeno može se zaključiti da je isknjižavanje stalnih sredstava iz knjigovodstvenih evidencija izvršeno prije uništenja odnosno prije okončanja procedure vezano za prodaju motornih vozila, što nije sukladno odredbama Računovodstvenih politika za federalne proračunske korisnike i riznicu koje se primjenjuju na području Županije.

Rashodovanje stalnih sredstava vršiti na način definiran Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu.

4.8 Dugoročni plasmani

Dugoročni plasmani su iskazani u iznosu 1.071.760 KM, a isti predstavljaju plasman sredstava privatizacije putem revolvin kredita Vakufske banke d.d. Sarajevo po ugovoru od 17.01.2001. godine.

4.9 Financijski rezultat

Prema objavljenim konsolidiranim financijskim izvješćima o izvršenju Proračuna za 2012. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2012. godinu (GIB)	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2012. godini	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
A.	Prihodi i primici	173.611.940	157.726.098	155.193.613	89,39	98,39
1	Prihodi	169.861.960	155.027.807	152.632.539	89,86	98,45
2	Potpore	3.749.980	2.693.891	2.561.074	68,30	95,07
3	Kapitalni primici	0	4.400	0		
B.	Rashodi, izdaci i finansiranje	175.117.980	156.315.741	163.858.411	93,57	104,83
1	Tekući rashodi	171.989.770	155.734.763	162.780.902	94,65	104,52
2	Kapitalni izdaci	3.128.210	580.978	1.077.509	34,44	185,46

C.	Višak prihoda nad rashodima (A-B)	0	1.410.357	0		
C.	Višak rashoda nad prihodima (B-A)	1.506.040	0	8.664.798	575,34	
D.	Primici od domaćeg zaduživanja	1.068.880	0	0	0,00	
E.	Otplate primljenih zajmova	1.471.280	382.067	425.183	28,90	111,28

U revidiranoj godini ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 155.193.614 KM, rashodi i izdaci 163.858.411 KM, te višak rashoda nad prihodima u iznosu 8.664.797 KM. Iskazani finansijski rezultat se ne može potvrditi za ostvareno prekoračenje u iznosu od 997.771 KM obzirom da su obveze u spomenutom iznosu iskazane na poziciji kratkoročno razgraničenih rashoda.

U finansijskim izvještajima - bilansu stanja za 2012. godinu iskazan je akumulirani deficit u iznosu 27.176.971 KM, i isti je u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosio 31.233.522 KM manji za 4.056.551 KM. Navedeno smanjenje akumuliranog deficita, iako je ostvaren deficit i revidirane godine, je posljedica otpisa obveza u iznosu 13.147.389 KM, temeljem odluka Vlade, koje su bile obuhvaćene odredbama **Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga** u korist finansijskog rezultata.

U slučaju smanjenja ostvarenja prihoda u odnosu na plan potrebno je sukladno važećim zakonskim propisima blagovremeno izvršiti uravnoteženje rashoda sa istim i utvrditi izvore za finansiranje deficita.

4.10 Kratkoročna potraživanja i plasmani

OPIS	31.12.2012. godine	31.12.2011. godine
Kratkoročna potraživanja, plasmani i razgraničenja	1.156.506	1.668.675
Kratkoročna potraživanja	158.735	143.028
Potraživanja od pravnih osoba	113.357	80.565
Za isporučene usluge i robu	13.812	60.225
Za unaprijed plaćenu robu i usluge-Avansi	99.545	20.340
Ostala potraživanja	45.378	62.463
Akontacija za službeni put	1.004	2.751
Potraživanja od radnika za manjkove	9.145	9.978
Potraživanja za preplaćene poreze i doprinose	870	168
Sumnjiva i sporna potraživanja	34.359	34.890
Ostala potraživanja	0	14.676
Kratkoročni plasmani - depoziti kod banaka	0	0
Finansijski i obračunski odnosi	0	0
Kratkoročna razgraničenja - ostali razgraničeni rashodi	997.771	1.525.647

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu 158.735 KM, dok su ostali razgraničeni rashodi iskazani u iznosu 997.771 KM.

Na poziciji **kratkoročno razgraničenih rashoda** je iskazano ostvareno prekoračenje proračuna u odnosu na odobreni. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da je najznačajnije prekoračenje iskazano na pozicijama Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi 318.782 KM (sredstva za socijalnu skrb), pravosudnih tjela Općinski sud Mostar 207.831 KM, Županijski sud Mostar 161.611 KM, Općinski sud Konjic 111.608 KM i Županijsko tužiteljstvo Mostar 59.158 KM. Zbog iskazivanja ostvarenog prekoračenja od 997.771 KM na poziciju razgraničenih rashoda ne može se potvrditi stanje iskazanih obveza u finansijskim izvješćima, kao niti potvrditi ostvareni finansijski rezultat za 2012. godinu za navedeni iznos.

Potrebno se dosljedno pridržavati odredbi Zakona o proračunima u FBiH u dijelu stvaranja izdataka samo za namjene i do visine utvrđene u Posebnom djelu Proračuna.

4.11 Kratkoročne obveze i razgraničenja

Struktura kratkoročnih obveza i razgraničenja data je u slijedećem tabelarnom prikazu:

OPIS	31.12.2012. godine	31.12.2011. godine
Kratkoročne obveze i razgraničenja	43.162.608	51.187.095
Kratkoročne obaveze	30.203.831	38.150.806
Kratkoročne tekuće obaveze	10.538.014	12.460.251
Obaveze prema dobavljačima	4.983.149	4.400.995
Obaveze po obustavljenim porezima i doprinosima	419.415	422.357
Obaveze po osnovu raspodjele viška prihoda	0	1.777
Obaveze po osnovu manje plaćenih poreza i doprinosa	0	726
Ostale obaveze prema pravnim licima	3.740.998	2.834.628

Obaveze prema fizičkim licima	1.273.051	4.699.802
Ostale kratkoročne obaveze	121.401	99.965
Kratkoročni krediti i zajmovi	1.510.703	1.500.000
Obaveze od domaćeg zaduživanja - Federacija	1.510.703	1.500.000
Obaveze prema radnicima	18.155.114	24.190.556
Obaveze za plaće	4.274.463	4.371.343
Obaveze za naknade plaća	0	0
Doprinosi iz plaće	11.182.736	17.104.215
Ostale obaveze po osnovu rada	2.591.105	2.579.947
Obaveze prema drugim fizičkim osobama	106810	135.051
Finansijski i obračunski odnosi	4.725.362	4.755.797
Kratkoročna razgraničenja	8.233.415	8.280.492
Razgraničeni prihodi	8.233.415	8.280.492

Kratkoročne obaveze u konsolidiranim finansijskim izvješćima iskazane su u iznosu 30.203.831 KM, što u odnosu na stanje od prošle godine kada je iznosilo 38.150.806 KM manje za 7.946.975 KM. Navedeno smanjenje prvenstveno je posljedica Odluke Vlade od 27.09.2012. godine o otpisu obaveza u iznosu 13.147.389 KM (Odluka glasila na 14.834.955 KM) koje su bile obuhvaćene odredbama **Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga**. Otpisane su obaveze za zdravstveno osiguranje u iznosu 6.195.681 KM zbog zastare, obaveze za socijalna davanja u iznosu 4.578.025 KM zbog zastare, obaveze namjenskih sredstava cesta i voda u iznosu 1.707.474 KM uz obrazloženje da su u godinama iz kojih datira ovaj dug za ove namjene uložena sredstva poreznih prihoda u većem iznosu od iznosa duga, obaveze prema dobavljačima u iznosu 663.955 KM zbog zastare. Obaveze utvrđene Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Kantona koje su nastale u ranijem razdoblju (od 01.01.1997. do 31.12.2004. godine) na 31.12.2012. godine iznose 9.567.343 KM i u odnosu na početno stanje kada su iznosile 23.182.944 KM manje su za 13.615.601 KM. Na smanjenje obaveza, pored Odluke Vlade o otpisu, je uticala i činjenica da su obaveze u iznosu 468.212 KM izmirena putem sudskih naloga. Stanje obaveza po vrstama obuhvaćene odredbama **Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga**, kao i usporedni podaci sa prethodnom godinom, dati su u slijedećem tabelarnom prikazu:

Obaveze po osnovu unutrašnjeg duga	31.12.2012.	31.12.2011.
Obaveze prema dobavljačima	0	843.391
Tužene plaće i topli obrok za V i VI/02	326.465	352.987
Obaveze za poreze i dopinose	4.451.053	10.835.110
Obaveze za doprinose MIO/PIO	1.492.954	1.533.847
Obaveze za beneficirani radni staz MUP-a	1.796.871	1.823.496
Obaveze za pozajmice (FBiH)	1.500.000	1.500.000
Namjenska sred. za vode i ceste (2000. i 2001.)	0	1.707.474
Ostali grantovi	0	4.586.639
UKUPNO	9.567.343	23.182.944

Na poziciji **Finansijski i obračunski odnosi** su iskazane obaveze prema korisnicima transfera kojima je Županija osnivač (visokoškolske institucije i studentski standard).

Na poziciji **Kratkoročnih razgraničenja** iskazana su prikupljena a nerealizirana namjenska sredstva i to namjenska sredstva za šume 3.115.123 KM, vodne naknade 1.626.740 KM, sredstva od privatizacije 1.375.301 KM, sredstva za zaštitu od prirodnih nesreća 1.252.001 KM, prenamjena zemljišta 689.484 KM, sredstva zaštite od požara i vatrogastvo 70.702 KM i sredstva zaštite okoliša 27.080 KM.

4.12 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze su iskazane u iznosu 8.608.579 KM i u odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 9.295.544 KM manje su za 686.966 KM, a odnose se na kredit OPEC fonda u iznosu 3.099.269 KM, Saudijski kredit u iznosu 295.170 KM i kredit po III Stand by aranžaman sa MMF-om u iznosu 5.214.139 KM.

Ugovorom po III Stand by aranžmanu sa MMF-om od 29.12.2009. godine kredit se trebao početi vraćati u 2012. godini, ali do istog nije došlo obzirom da je dana 21.03.2013. godine, uz prethodnu suglasnost

Skupštine HNŽ, potpisan Ugovor o reprogramu obveza po III Stand by aranžmanu na rok od 5 godina uz grejs period od 2 godine.

4.13 Vanbilančna evidencija

Na vanbilančnoj evidenciji iskazano je vrijednost od 55.587.318 KM, a odnosi se na jamstva po kreditima datim krajnjim korisnicima u iznosu 39.716.883 KM, izvršna sudska rješenja u iznosu 12.400.053 KM i upravne i sudske pristojbe u iznosu 3.470.382 KM.

Data jamstva se odnose na kredite Saudijskog fonda za razvoj za financiranje završetka i opremanja 3 bolnice (regionalni medicinski centar „Dr. Safet Mujić“ Mostar, Opća bolnica Konjic i Klinička bolnica Mostar) u iznosu 15.537.660 KM, kredit Export-import banke Republike Koreje za Projekt modernizacije bolnica II faza u iznosu 18.179.222 KM i kredit Razvojne banke Federacije BiH Zavodu zdravstveno osiguranje HNŽ u iznosu 6.000.000 KM.

Izvršna sudska rješenja na dan 31.12.2012. godine su iskazana u vrijednosti 12.400.053 KM (bez uračunatih kamata i troškova spora) i u odnosu na prethodnu godinu kada su iznosila 9.714.917 KM, veća su za 2.685.136 KM. U 2012. godini su izmirene obveze po sudskim rješenjima u iznosu od 775.846 KM. Obzirom da su ove obveze izvjesne, potrebno je iste iskazati na bilančnim pozicijama, a sve u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u financijskim izvješćima. Prema podacima Ministarstva financija pred nadležnim sudovima su u tijeku procesi (većim dijelom po pravima iz radnog odnosa) protiv proračunskih korisnika u vrijednosti 22.870.078 KM.

4.14 Ostali nalazi

Županijski sud i 3 općinska suda imaju na raspolaganju depozitne račune izvan Jedinog računa Riznice, otvorene sukladno odredbama Pravilnika o unutarnjem sudskom poslovanju. Stanje novčanih sredstava na dan 31.12.2012. godine na ovim računima je iznosilo 2.632.853 KM. Prema iskazima odgovorne osobe spomenuti sudovi ne sačinjavaju godišnja financijska izvješća za ostvareni promet ovih računa, već se u Ministarstvo financija dostavljaju samo izvješća o novčanim tokovima za revidiranu godinu na konsolidaciju. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su prezentirana financijska izvješća za 2012. godinu cjelovita i da sadrže sve propisane parametre.

Sudovi koji raspolažu sa izdvojenim depozitnim računima trebaju sačinjavati godišnja financijska izvješća i iste dostavljati u Ministarstvo financija na konsolidaciju.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Ured predsjednika Vlade Hercegovačko-neretvanske županije u privitku akta broj: 14-1-16-1093-9/13 od 25.06.2013. godine dostavio je očitovanja pojedinih proračunskih korisnika na Nacrt Izvješća o izvršenoj reviziji finansijskih izvješća Proračuna Hercegovačko-neretvanske županije za 2012. godinu.

Ured predsjednika Vlade, Ministarstvo građenja i prostornog uređenja, Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi i Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave suglasni su sa datim preporukama i nemaju primjedbe na Nacrt Izvješća.

U primjedbi Uprave za civilnu zaštitu i vatrogastvo se navodi da je ista postupila sukladno preporuci o načinu realizacije sredstava za zaštitu i spašavanje, a obzirom da je isto konstatirano i u Nacrtu Izvješća, primjedba se smatra nepotrebnom.

Primjedbe Pedagoškog zavoda Mostar predstavljaju obrazloženje potrebe angažiranja vanjskih suradnika.

Primjedba Ministarstva gospodarstva, koja se odnosi na iznos potraživanja po sklopljenim koncesijskim ugovorima je prihvaćena i inkorporirana u tekst konačnog Izvješća, iako je iznos potraživanja naveden u Nacrtu izvješća dobiven od odgovorne osobe Ministarstva.

Rukovodilac sektora za finansijsku reviziju
Ismeta Junuzović, dipl. oec.

Voda tima:
Anisa Prasko, dipl. oec.
Član tima:
Danko Buhač, dipl. oec.